

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۱۰/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

مدارس بدون کیف؛ اهداف، مزایا و معایب

مبینا فرهنگ^۱، ساجده ابهری^۲، عادل خالقی^۳، علی اکبر دولتی^۴

۱- کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس الزهرا (س) سمنان

۲- کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس الزهرا (س) سمنان

۳- دکترای روانشناسی سلامت، مدرس دانشگاه فرهنگیان، سمنان

۴- استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، سمنان

mobinafarhang3793@gmail.com

چکیده

امروزه پیشرفت و گسترش علوم، به خصوص علم روانشناسی و توجه خاص انسان‌ها به امر تعلیم و تربیت، باعث شده است تعیین تکلیف مهارت محور از موارد مهم و نقش‌آفرین در پیشرفت تحصیلی تلقی شود. برخی از طرح‌ها در ایران نیز به‌تازگی زمینه‌ای را برای بازاندیشی در مشق‌های سنتی و حرکت به سمت مشق‌های مهارت محور ایجاد کرده است. مدرسه بدون کیف یکی از این طرح‌ها است که در کشورهای توسعه یافته به عنوان راهبردی آموزشی در حال اجراست. با توجه به اینکه دیگر روش‌های سنتی و قدیمی پاسخگوی نیازهای نسل حاضر نیست و آنان را برای زندگی آینده آماده نمی‌کند از این رو برای پرورش نسلی کارآمد که بتواند آینده روشنی را برای کشور رقم زند حائز اهمیت است که این امر با توجه به مزایایی که این طرح به دنبال دارد قابل تحقق است. مقاله حاضر با هدف بررسی نقش کیف در مدرسه برانگیزش و عملکرد تحصیلی و آموزشی دانش‌آموزان انجام پذیرفته شده است. این مقاله از نوع کاربردی و به روشی مروری و کتابخانه‌ای انجام شده است. نتایج یافته‌ها حاکی از آن است که تقویت مهارت‌های اجتماعی، ارتقای توان علمی دانش‌آموزان، استقلال دانش‌آموز در مدارس بدون کیف، کاهش نگرانی‌های مخرب ناشی از انجام تکالیف سنتی، کاهش وزن کیف دانش‌آموزان و جلوگیری از آسیب‌های جسمانی ناشی از سنگینی آن، درگیری کمتر والدین و یکدست شدن آموزش، نظم بیشتر در انجام تکالیف، اجرای الکترونیکی کتب درسی با هدف کاهش شمار کتاب کاغذی از محاسن این طرح می‌باشد. فاصله گرفتن والدین از امور درسی کودک و ساعت طولانی مدرسه از جمله معایب این روش است.

کلمات کلیدی: مشق شب، مدارس بدون کیف، سند تحول، مهارت محور

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه و بیان مسئله

در جامعه امروزی یکی از مهم دغدغه‌های نظام آموزش پرورش کشورهای مختلف فراهم آوردن شرایطی مناسب برای تعالی بخشیدن سرمایه‌های فکری آن جامعه است. در هر نظام آموزشی و تربیتی دانش‌آموز به عنوان یک عنصر اساسی مطرح می‌شود که کلیه هدف‌ها و برنامه‌های آموزش و پرورش به منظور ایجاد تغییرات مطلوب در رفتار وی طراحی و اجرا می‌شود. تکلیف همواره به عنوان یکی از عوامل مهم در تحقق یادگیری مطرح بوده و در هر دوره متناسب با برداشتی که از یادگیری وجود داشته، شکل و نوع تکلیف نیز متفاوت بوده است (محمدی و رحمانی، ۱۳۹۸). در سال‌های اخیر در کشور ما مدارس تحت عنوان مدارس بدون کیف با هدف و انگیزه ارتقای سطح آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان تأسیس شده‌اند. این نوع مدارس برای نخستین بار در سال ۱۹۶۷ با اصطلاح تکلیف شب در ایتالیا آغاز به کار کرد. هدف از تأسیس این مدارس کمک به بهبود وضعیت تحصیلی دانش‌آموزانی بود که دچار شکست تحصیلی می‌شوند؛ اما کم کم کار آنان جنبه اجتماعی وسیعی به خود گرفت. همچنین، این نوع برنامه‌ها برای کودکانی که مشکلات تحصیلی عمیقی ندارند؛ اما به محیطی آرام برای انجام تکالیف و نظارت و سرپرستی یک بزرگسال با صلاحیت نیازمندند، بسیار مفید است (محبی امین، ۱۳۹۹).

پژوهشی که در سال ۲۰۲۲ به منظور تعیین تأثیر حجم تکالیف بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس ابتدایی خصوصی ایالت لاگوس انجام گرفت نمایانگر همین مبحث فوق می‌باشد، نتایج این پژوهش نشان داد که بین حجم تکالیف و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس ابتدایی خصوصی رابطه معناداری وجود ندارد و تکالیف در سطح دبستان تأثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ندارد و به همین دلیل باید به حداقل کاهش یابد یا به طور کامل لغو شود. در این پژوهش پیشنهاد می‌شود که به بچه‌ها اجازه داده شود که بچه باشند یا تکالیفی به آنها داده شود که نه تنها فعالیت‌های تجربی بلکه سرگرم‌کننده نیز هستند، زیرا در سطح خود، آن‌ها فقط می‌خواهند بازی کنند، تفریح کنند و استراحت کنند. آخرین کاری که یک بچه بعد از کار مدرسه می‌خواهد انجام دهد کار دیگری در قالب تکالیف است (Akinyemi & Ezebasili, 2022). مدرسه بدون کیف یکی از آن مفاهیم است که در کشورهای توسعه یافته به عنوان راهبردی آموزشی در حال اجراست و نیز کشورهایی که طی سال‌های اخیر چرخش چرخ‌های توسعه را شتابی مضاعف بخشیده‌اند، این سیاست کلان آموزشی را با جدیت دنبال کرده‌اند؛ تا آنجا که اکنون کشوری مانند ترکیه، مدرسه بدون کیف را مهم‌ترین سیاست آموزشی خود در مقاطع ابتدایی و راهنمایی می‌داند. در ایران مدرسه بدون کیف یا کیف در مدرسه اصطلاحی است ویژه آن دسته از مدارسی که مدیران آن معتقدند، دانش‌آموزان باید در منزل از استراحت و آزادی کافی برخوردار باشند و همچنین، لازم است که تدریس، تمرین و تکلیف درسی دانش‌آموز تنها در مدرسه صورت بپذیرد تا دانش‌آموزان، کلیه امور تحصیلی خود را تحت نظارت مربیان و معلمان مجرب در محیط آموزشی انجام دهند (محبی امین، ۱۳۹۹). تکلیف یک ابزار آموزشی اصلی است که در سراسر جهان توسط مدارس استفاده می‌شود با این حال نگرانی در مورد بار تکالیف سنگین و استرسی که به خاطر آن به دانش‌آموزان تحمیل می‌شود و یا اینکه چگونه ممکن است این تکالیف بقیه فرصت‌ها را تحت‌الشعاع قرار دهد در حال افزایش است؛ در پژوهشی که در هنگ کنگ بر روی دانش‌آموزان انجام گرفت نتایج نشان داد که با ترکیب فرصت‌های بدون تکلیف در برنامه درسی، می‌توان رضایت از اوقات فراغت را افزایش داد، نگرش به تکالیف را بهبود بخشید و همچنین افزایش شایستگی تحصیلی را شاهد بود. این مطالعه نشان داد که کاهش بار تکالیف فرصت‌هایی را برای توسعه در حوزه‌های غیردرسی ایجاد می‌کند که منجر به رشد و توسعه دانش‌آموزان می‌شود (Vicky C et al, 2023). از طرفی دیگر در این مدارس دانش‌آموزان به علت انجام تکالیف به صورت جسمی در محیط کلاس و با نظارت معلم، از پیشرفت تحصیلی بالاتری برخوردار می‌شوند و همچنین، به علت همکاری‌های ممتد با همکلاسان و معلمان، مهارت‌های اجتماعی آن‌ها تقویت می‌گردد. ضمن اینکه این امر موجب

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

غناي تمرکز در اين افراد می‌شود و نتیجه امر آن است که دانش‌آموزان از حمل کیف و تحمل آثار زیان‌بار جسمانی آن فارغ می‌شوند. سبزواری، لیاقت‌دار و عابدی (۱۳۹۴) در پژوهش خود این موضوع را مورد بررسی قرار دادند و به مقایسه ابعاد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان ابتدایی مدارس غیردولتی بدون کیف و دولتی پرداختند. ایشان در این پژوهش ابعاد مهارت‌های اجتماعی را در ۴ مؤلفه همکاری، ابراز وجود، همدلی و کنترل خود بین دو گروه را مورد بررسی قرار دادند و نشان دادند که بین مهارت اجتماعی دانش‌آموزان مدارس بدون کیف و دولتی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. میان این دو گروه در دو بعد ابراز وجود و کنترل خود تفاوت معناداری وجود دارد. اما در ابعاد همکاری و همدلی تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. همچنین نتایج پژوهش مرادی، سعید؛ عربی، امیرمسعود و قلی‌زاده، محسن (۱۳۹۹) نیز بیانگر همین مطلب است؛ ایشان در پژوهش خود نشان دادند که آموزش با متد مدرسه بدون کیف بر رشد فراشناخت و عملکرد دانش‌آموزان مؤثر است و باعث رشد فراشناخت و عملکرد آنان می‌شود. در پژوهش دیگری که توسط روان و بهداد نیا در سال ۱۳۹۶ انجام گرفت نتایج نشان داد که به طور کلی بین انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مدارس بدون کیف و مدارس عادی تفاوت معنی‌داری وجود دارد، به طوری که انگیزه پیشرفت در بین دانش‌آموزان مدارس بدون کیف بالاتر از مدارس عادی بود. محبی امین (۱۳۹۹) نیز این امر را در پژوهش خود مورد بررسی قرار داده است و نشان می‌دهد که حذف مشق شب و جایگزینی تکالیف مهارت محور، آثار مثبتی برای یادگیری دانش‌آموزان در پی دارد. ضمن اینکه محمدی و رحمانی (۱۳۹۸) در پژوهش دیگری که به بررسی تأثیر تکلیف مهارت محور و خلاق بر میزان یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی پرداختند، به این نتیجه دست یافتند که تکلیف مهارت محور با پرهیز از حافظه محوری، افزایش نشاط و شوق یادگیری، کاهش استرس مخرب ناشی از تکالیف سنتی، کاهش وزن کیف دانش‌آموزان و تقویت مهارت‌های زندگی در دانش‌آموزان محسوب شده و موجب تثبیت، توسعه یادگیری مادام‌العمر و افزایش اعتماد به نفس در دانش‌آموزان می‌شود.

اهمیت و ضرورت پرداختن به موضوع مورد بحث از چند جنبه قابل بحث است؛ در وهله اول در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی به مهارت‌هایی که لازم است برای کودکان ارائه شود تأکید و تصریح شده است و همچنین مقام معظم رهبری در این باره می‌فرمایند: مهارت آموزی مقوله‌ای است که همواره مورد توجه نظام‌های آموزشی پیشرفته قرار دارد چرا که تنها آموزش سطحی منابع درسی به دانش‌آموزان نمی‌تواند آنان را برای زندگی آینده آماده کند و از این رو برای پرورش نسلی کارآمد که بتواند آینده روشنی را برای کشور رقم زند باید به فکر راه‌های افزایش مهارت افراد در نظام آموزشی بود، ضمن اینکه آموزش تمام‌ساحتی با تأکید بر علم روز و دانش‌های نوین و تکیه بر عقلانیت و شادابی و نوآوری می‌تواند باعث تربیت دانش‌آموزانی خلاق و آزاداندیش، شاداب و پرنشاط و مسئولیت‌پذیر در جامعه شود و فراگیران را از رخوت و سستی و انفعال به سوی پرسشگری و خلاقیت وادار سازد که اساس بیانیه گام دوم رهبر معظم انقلاب در همه توسعه‌ها بر اساس پژوهش استوار است. در وهله دوم به نظر می‌رسد بخش زیادی از مسائل و آسیب‌های اجتماعی که امروزه گریبان‌گیر جامعه ما شده است از نداشتن مهارت‌های زندگی و اجتماعی مورد نیاز افراد جامعه ناشی می‌شود. مهارت‌هایی که می‌بایست قبلاً در خانواده و مدرسه به فرد آموزش داده شود تا بعد از رسیدن به سنین جوانی بتواند یک زندگی مستقل را برای خود شروع کند. اما به دلیل کوتاهی خانواده‌ها، مدارس و رسانه‌ها که ناشی از تأکید و تمرکز بر آموزش دانش و اطلاعات غیرکاربردی و بی‌توجهی به مهارت‌های زندگی است وضعیت نسل جوان ما بدین گونه است که می‌بینیم. بسیاری از آسیب‌های امروزی جامعه به نداشتن مهارت‌های اساسی زندگی جوانان ما برمی‌گردد. برای کاهش این آسیب‌ها تغییر روند آموزشی مدارس از دانش‌محوری به مهارت‌محوری از ضروریات است چرا که نسل امروز بی‌شک آینده‌ساز فردای کشور است. دانش سیال امروز، توسعه فراگیر تکنولوژی و تغییرات سریع در عرصه علم و فناوری در جهان، نیازمند ساختن نسلی کارآمد و با

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مهارت برای آینده است. برای دستیابی به این مهم باید از روش‌های آموزشی قدیمی که به جای آموختن مهارت، تقویت استعدادها و بالا بردن درک آموزشی دانش آموزان بر آموزش سطحی، نمره و معدل معطوف است فاصله گرفت و در اندیشه به روزرسانی آموزگاران و روش‌های آموزشی بود. علاوه بر موارد مذکور با توجه به مطالعات صورت گرفته توسط محقق پژوهش‌های اندکی موضوع مورد بحث را مورد تحلیل و ارزیابی قرار داده‌اند و این خلأ پژوهشی هدف اصلی پژوهش حاضر است.

با توجه به مباحث فوق نیاز به پژوهش‌های بیشتری در زمینه مدارس بدون کیف وجود دارد. هدف از انجام این پژوهش بررسی مزایا و معایب مدارس بدون کیف می‌باشد. در ادامه سؤال‌های پژوهش ارائه شده عبارتند از:

۱- اهداف طرح مدارس بدون کیف کدامند و چه مزایایی را به دنبال دارند؟

۲- مدارس بدون کیف چه معایبی را به دنبال خواهند داشت؟ راهکار چیست؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از جهت هدف کاربردی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها مروری و به صورت کتابخانه‌ای می‌باشد، که بر روش توصیفی انجام شده است و رویکرد بکار گرفته شده کیفی و شیوه تحلیل داده‌ها به صورت تحلیل محتوا و سنتز پژوهی می‌باشد. بررسی کتب و مقالات موجود و معتبر و فیش‌برداری از آن‌ها، مهم‌ترین اهداف و مزایای مدارس بدون کیف را مورد بررسی قرار دهد.

مبانی نظری پژوهش

تکلیف شب

تکلیف، در فرهنگ فارسی، تألیف دکتر معین، چنین معنا شده است: به رنج افکندن، بارکردن، رسیدن به سن بلوغ و رشد، وظیفه‌ای که باید انجام شود (مانند مشق خط و حل مسائل) و ...

از نظر آموزش‌وپرورش، تکلیف به معنای مجموعه فعالیت‌هایی است که به منظور تعمیق یادگیری دانش‌آموزان، در ساعاتی که در آموزشگاه حضور ندارند صورت می‌گیرد (سیف ۱۳۷۶).

تکلیف شب (تکلیف خانه) همواره موافقان و مخالفان زیادی داشته است، به طوری که چندگانگی نگرش نسبت به مسئله تکلیف شب موجب پراکندگی آرا شده است و در نتیجه برخی بر آثار مثبت تکلیف شب، یعنی عامل فعالیت، تمرین، تثبیت و خلاقیت آموزشی و بعضی دیگر بر آثار منفی آن، یعنی عامل شکنجه روانی، بی‌زاری از مدرسه و ضایع شدن استعداد دانش‌آموزان تأکید کرده‌اند. عده‌ای آن را هم آهنگ کننده فعالیت‌های اولیا و مدرسه دانستند و عده‌ای دیگر آن را مصیبتی تلقی می‌کنند که سبب تزلزل روابط خانوادگی می‌شود. متأسفانه دید منفی نسبت به تکلیف شب ناشی از تکالیف سنتی رایج در مدارس ماست: تکلیف بدون هدف، بدون برنامه‌ریزی قبلی و یک نواخت برای همه دانش‌آموزان با کیفیت بسیار ضعیف.

در مسئله تعیین تکلیف، با توجه به نوسان یادگیری در کلاس، هدف‌ها و نوع تکلیف تغییر خواهد کرد و آموزشگاه باید تصمیم بگیرد در هر درس با توجه به میزان فراگیری دانش‌آموزان، در چه قسمتی، چه نوع تکلیفی، با چه هدفی، به چه میزان و در چه

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

سطح یا کیفیتی برای کدام دانش‌آموز در نظر بگیرد. هدف از ارائه تکلیف شب، دست‌یابی دانش‌آموز به مهارت‌های کلامی، نوشتاری، حسی-حرکتی، فکری، ارتباطی و کسب صفتهایی چون مسئولیت‌پذیری، کتاب‌خوانی، حل مسئله، کاوشگری، استقلال و اتکا به نفس، اعتماد به خویشتن، نقش‌پذیری و ... است (دفتر آموزش راهنمایی تحصیلی، ۱۳۷۴). تکلیف به روش سنتی تکالیفی می‌باشند که توسط معلم و بدون در نظر گرفتن توانایی‌ها و علائق و هم چنین نیاز هر دانش‌آموز و بدون در نظر گرفتن تفاوت‌های فردی برای کلیه دانش‌آموزان تعیین می‌شود. و تکلیف به روش فعال به تکالیفی که با توجه به هوش، توانایی، نیاز و علاقه و با خلاقیت طراحی و برای دانش‌آموزان یک کلاس به صورت گروهی و مشارکتی ارائه شود گفته می‌شود (محمدی و رحمانی، ۱۳۹۸).

مفهوم مدارس بدون کیف

نظام آموزش در فرآیند تکامل جوامع دچار تحول شده و نسبت به پیچیدگی‌های مدرن امروزی برنامه تازه‌ای را برای هماهنگی بیشتر پذیرفته و دنبال می‌کند. اگر روزگاری نشانی از تحولات نوین آموزشی و ابزارهای لازم برای رسیدن به این تحولات در مدارس مشاهده نمی‌شد، اکنون همه چیز با آن روزها فرق کرده است. روی آوردن به سمت استفاده از شیوه‌های تازه، حداقل در مدارس شهرهای بزرگ امری قابل مشاهده است که راه خود را به مدارس باز کرده و آرام آرام جدی‌تر از گذشته مورد توجه قرار می‌گیرد. امروزه تئوری‌هایی همچون مدارس بدون کیف در جوامع توسعه یافته مطرح است که به تفکیک نقش مدرسه و خانواده تأکید دارد. در رشد و توسعه کشور نقش آموزش به ویژه آموزش ابتدایی بسیار مهم می‌باشد و می‌بایست جدی گرفته شود و برای امر مزبور مسولان و معلمان دلسوز و آگاه به صورت تخصصی تربیت شوند. در این راستا باید فضای آموزشی زیبا برای این مدارس طراحی کرد و مدیریت آن‌ها را به افراد آگاه و باتجربه سپرد. در حال حاضر طرح مدرسه بدون کیف در بسیاری از کشورهای دنیا در حال انجام است و سوابق نشان می‌دهند که تمامی کشورهای پیشرفته در مباحث علمی از این شیوه بهره‌مند بوده‌اند. به عنوان مثال آلمان از جمله کشورهایی است که با اجرای این طرح توانسته است در زمینه پرورش دانش‌آموزان مستعد و خلاق موفق عمل کند.

در این طرح مسئولین نظام آموزشی کشور در تلاش هستند تا با بهره‌گیری از آخرین علوم روز به مرحله‌ای از آموزش برسند که دانش‌آموز بتواند بر اساس شرایط زمانی و ارتقای سطح کمی علوم به یادگیری بپردازد. در این طرح، کلیه فعالیت‌های آموزشی مختص دانش‌آموزان مقطع ابتدایی و پیش دبستانی بر اساس سیاست‌های سازمان آموزش و پرورش صورت می‌گیرد ولی دانش‌آموز، کتاب یا لوازم‌التحریری با خود به محل تحصیل حمل نمی‌کند. در این طرح سیاست به گونه‌ای تعریف شده است که تدریس، تمرین و تکلیف درسی دانش‌آموز تنها در محل مدرسه صورت می‌پذیرد و دانش‌آموز در منزل چندان درگیر مسائل درسی نمی‌شود. در این طرح دانش‌آموزان پس از تعطیلی مدرسه، تکالیفشان را زیر نظر معلمشان در مدرسه انجام می‌دهند و بعد از آن به خانه می‌روند (مرادی، عربی و قلی‌زاده، ۱۳۹۹).

در کشور ما طرح کیف در مدرسه به طور کامل تحت نظارت و بررسی وزارت آموزش و پرورش می‌باشد در ابتدا این طرح چندان مورد توجه مردم نبود اما با توجه به ارزش و تأثیر آن در کودکان، از سوی خانواده‌ها نیز مورد استقبال قرار گرفت. مدارک و کارنامه دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در این مدارس با دیگر دانش‌آموزان تفاوتی ندارد حتی از جهت سطح معلومات، این افراد با توجه به فراگیری علوم روز و انجام پروژه‌های تحقیقاتی و از نظر رشد اجتماعی نیز در سطح بالاتری قرار دارند. طرح

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

کیف در مدرسه با عنوان مدرسه بعد از مدرسه نیز نامیده می‌شود و ویژه دانش‌آموزان مقطع ابتدایی است (مرادی و همکاران، ۱۳۹۹).

طرح حذف مشق شب نیز یکی دیگر از طرح‌هایی است که در راستای تحول در نظام آموزشی به‌تازگی در وزارت آموزش و پرورش ایران مطرح و طی بخشنامه‌ای در سال ۱۳۹۷ به مدارس معرفی شده است. معاونت آموزش ابتدایی وزارت متبوع با رویکرد مهارت محوری و افزایش همسویی و هماهنگی یادگیری‌ها با نیازهای فردی و اجتماعی، طرح تکالیف مهارت محور را در دوره اول ابتدایی پایه‌های اول تا سوم (به‌صورت آزمایشی در همه مناطق آموزشی استان‌هایی که کلاس‌های با جمعیت ۱۵ تا ۲۶ نفر دارند، اجرایی کرد. در این طرح مجموعه فعالیت‌های یادگیری جهت تمرین در مهارت‌هایی چون خواندن، نوشتن، دانش ریاضی، مشاهده کردن، سخن گفتن، گوش دادن و... در نظر گرفته می‌شود و بخشی از آن در قالب مهارت محور که مرتبط با مهارت‌های موردنیاز محیط واقعی زندگی در خارج از کلاس درس است، ارائه می‌شود (محبی امین، ۱۳۹۹). همچنین در این باره رضوان حکیم زاده، معاون آموزش ابتدایی وزارت آموزش و پرورش معتقد است برنامه و اولویت این وزارتخانه جایگزینی مشق شب با تکالیف مهارت محور برای دانش‌آموزان است. وی در همایش گردهمایی مدیران ابتدایی آموزش و پرورش در بوشهر (۱۳۹۷) با بیان اینکه بچه‌ها سال‌ها رونویسی کردند، اما فارغ‌التحصیل مدرسه ما نمی‌تواند یک صفحه نظر خود را بنویسد و خلاقیت ندارد، افزود: در طرح تکالیف مهارت محور قصد داشتیم به سمت مهارت‌های خواندن و نوشتن حرکت کنیم. یعنی امروز افراد یک مهارت ساده مانند گرفتن اندازه یک پرده را بلد نیستند اما این مهارت‌ها را باید از طریق دست ورزی و مهارت یاد بگیرند. بسیاری از کودکان روخوانی می‌کنند، اما خواندن یاد نگرفتند و نمی‌توانند حرف بزنند و تفکر انتقادی داشته باشند (حکیم زاده، ۱۳۹۷).

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

سند ملی تحول بنیادین آموزش و پرورش برنامه‌ای است که با الهام‌گیری از اسناد بالادستی و بهره‌گیری از ارزش‌های بنیادین آن‌ها و توجه به اهداف راهبردی نظام جمهوری اسلامی ایران، چشم‌انداز و اهداف تعلیم و تربیت در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی را تبیین کرده است و سند تحول بنیادین در آذر ماه سال ۱۳۹۰ در شورای عالی انقلاب فرهنگی و با امضای ریاست جمهور وقت و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب نهایی رسید. این سند در طول ۱۵ جلسه کاری از تاریخ ۱۳۸۹/۱۱/۱۲ تا تاریخ ۱۳۹۰/۷/۵ مورد بررسی و در نهایت تصویب قرار گرفت (شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۱۳۹۰). در این سند به منظور پرهیز از حافظه محوری صرف و توجه به ابعاد مختلف یادگیری، افزایش نشاط و شوق به یادگیری و همچنین یادگیری مادام‌العمر و توسعه یادگیری به فعالیت‌های خارج از کلاس درس به لزوم ارائه فعالیت‌های مهارت محور و عملکردی در راهکارهای شماره ۲/۶، ۵/۵، ۵/۷ و ۱۶/۱ تأکید و تصریح شده است. این راهکارها بدین شرح می‌باشند:

راهکار ۲/۶- طبقه‌بندی و متناسب‌سازی مقولات و موضوعات تربیتی و اخلاقی با مراحل رشد و ویژگی‌های دانش‌آموزان و اهداف و نیازهای نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و جامعه.

راهکار ۵/۵- اختصاص حداقل ۱۰ درصد و حداکثر ۲۰ درصد از برنامه‌های آموزشی به معرفی حرفه‌ها، هنرها، جغرافیا و آیین و رسوم و شرایط اقلیمی و جغرافیایی استان‌ها به ویژه مناطق روستایی و عشایری با رعایت استانداردهای ارتقای کیفیت و تقویت هویت اسلامی-ایرانی دانش‌آموزان در چارچوب ایجاد کارآمدی و تقویت هویت ملی.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

راهکار ۵/۷- طراحی و تدوین برنامه تعلیم و تربیت انعطاف‌پذیر، متناسب با ویژگی‌های شخصیتی و محیطی استعداد‌های گوناگون دانش‌آموزان به منظور شکوفایی استعداد‌های خاص و افزایش کارآمدی و مفید بودن آن‌ها.
راهکار ۱۶/۱- ایجاد تنوع در فرصت‌های تربیتی در مراکز آموزشی و تربیتی برای پاسخگویی به نیازهای دانش‌آموزان.

بررسی اهداف و مزایای کیف در مدرسه

از آنجا که طرح کیف در مدرسه برخی از ضعف‌های آموزش سنتی را پوشش می‌دهد در این بخش مزایای این طرح مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد:

تقویت مهارت‌های اجتماعی

سالیان دراز فقط حفظ کردن درس‌ها به عنوان تنها نوع تکلیف درسی و حتی یادگیری به حساب می‌آمد. متخصصین و علمای آموزشی و پرورشی اعتقاد داشتند که حفظ کردن مطالب، بهترین وسیله برای تمرین و آموختن و نیز برای پرورش قوای ذهنی و فکری می‌باشد. معلمین نیز با استناد به این نظریه و به امید دست یافتن به یادگیری بهتر و سریع‌تر، تکالیف درسی دشوار و ناخوشایندی را با تأکید در به خاطر سپردن مطالب برای دانش‌آموزان تعیین می‌کردند. در نتیجه همین بینش، ناکامی‌های تحصیلی دانش‌آموزان را صرفاً به ناتوانی آن‌ها (در یادگیری و نه روش‌های آموزشی) نسبت می‌دادند (رحیمی، ۱۳۷۶). در قرن بیست و یکم مهارت‌های جدید مورد نیاز است. مهارت‌های یادگیری که دانش‌آموزان را با شایستگی‌ها و توانایی‌هایی برای رویارویی با چالش‌های ناشی از عدم قطعیت و جهان در حال تغییر آماده نماید (محمدی و رحمانی، ۱۳۹۸). همان‌طور که ذکر شد یکی از اهداف مدارس بدون کیف افزایش فعالیت‌ها و رشد مهارت‌های زندگی است و دانش‌آموزان می‌توانند با مشارکت یکدیگر و زیر نظر معلم خود ضمن انجام تکلیف درسی به یادگیری مهارت‌های اجتماعی بیشتر سوق داده شوند (سبزواری، لیاقتدار و عابدی، ۱۳۹۴). می‌توان گفت هدف از این طرح فراهم کردن فرصتی بود تا دانش‌آموزان همه آنچه را که قرار است در حیطه دانشی و نگرشی و مهارتی یاد بگیرند، در مدرسه و کلاس درس و با کمک معلمان بیاموزند. از سوی دیگر، هدف این بود که دانش‌آموزان در منزل بتوانند از یادگیری‌های پنهان دیگری که ماحصل ارتباط با خانواده، همسالان و رسانه است، استفاده کنند (محبی امین، ۱۳۹۹). در این طرح دانش‌آموزان در جایی که نیاز به همیاری و همکاری است، توانایی ارتباط برقرار کردن با دیگران را پیدا می‌کنند. گروه‌های کاری کوچک سازمان‌دهی می‌شوند، هر عضو وابسته به دیگران است و هر مسئولیت وابسته به مسئولیت‌های دیگر. دانش‌آموزان در فرآیند پژوهش زیر نظر راهنمای آموزشی تیم با یکدیگر تعامل، همکاری و مشارکت می‌کنند (کولتاو، ۲۰۱۰). استریپلینگ و هیوز نیز معتقدند در یادگیری پژوهش محور مریبان بستری را فراهم می‌کنند تا دانش‌آموزان بتوانند ایده‌های جدید را از طریق تجربیات هدایت شده بسازند. دانش‌آموزان سؤالات خود را می‌پرسند و در پی دستیابی به فهم و درک جدید هستند. معلمان نیز به جای آنکه اطلاعات را فراهم کنند، تهییج کننده و هدایت کننده دانش‌آموزان برای دستیابی آنان به پاسخ سؤالاتشان می‌شوند. در این رویکرد معلم به دانش‌آموزان برای تعیین سؤالات، پاسخ سؤالات، تفسیر نتایج به دست آمده و پیوند آن با دانش قبلی‌شان کمک می‌کند. این رویکرد از فلسفه دیویی در زمینه یادگیری معنادار نشأت گرفته است (استریپلینگ، ۲۰۰۳).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

ارتقای توان علمی دانش‌آموزان

انجام تکالیف زیر نظر معلم و به صورت گروهی، باعث یادگیری بهتر می‌شود، چون با ایجاد امکان پرسش و پاسخ بین دانش‌آموز و معلم و دانش‌آموزها با یکدیگر، کیفیت انجام تکالیف و آموزش افزایش پیدا می‌کند. دانش‌آموزان می‌توانند در همان مدرسه نقاط ضعف‌شان را به کمک معلم حل کنند تا در طول زمان عمیق‌تر نشود. همچنین حضور در جمع هم‌سالان باعث افزایش اعتماد به نفس، خلاقیت، روحیه همکاری، آموزش مهارت‌های ارتباطی و تقویت مهارت حل مسئله در دانش‌آموز می‌شود. مهم‌ترین زمینه‌های برنامه درسی این است که دانش‌آموزان یاد بگیرند دانش جدید را به آنچه قبلاً یاد گرفته‌اند، ارتباط دهند. همه این‌ها ممکن است به بهترین شیوه از طریق رویکرد پژوهش محور برای یادگیری اتفاق بیفتد و دانش‌آموزان به درک عمیق و تفسیر معناداری دست می‌یابند (کولتاو و همکاران، ۲۰۰۷).

استقلال دانش‌آموز در مدارس بدون کیف

دانش‌آموزان مدارس بدون کیف به این علت که تکالیفشان را در مدرسه انجام می‌دهند و برای انجام تکالیف به والدین خود وابسته نیستند، این عدم وابستگی موجب می‌شود که آن‌ها مدیریت کارهای خود را برعهده گرفته و سعی کنند به طور مستقل وظایف مربوط به مدرسه را انجام دهند. این امر ممکن است باعث شود عزت نفس این گروه از کودکان افزایش یابد؛ چرا که این دسته از کودکان موفقیت در امور تحصیلی را به خویش نسبت می‌دهند و این امر سبب می‌شود آن‌ها قابلیت ابراز وجود در اجتماع را بیشتر از دیگر فراگیران در مدارس دولتی داشته باشند. از آنجا که دانش‌آموزان مدارس بدون کیف نسبت به دانش‌آموزان مدارس دولتی در طبقه اجتماعی بالاتری قرار دارند می‌توان یکی از دلایل احتمالی اختلاف نمره‌ای در ابراز وجود را این نکته برشمرد (سبزواری و همکاران، ۱۳۹۴).

کاهش نگرانی‌های مخرب ناشی از انجام تکالیف سنتی

یکی از شایع‌ترین آسیب‌های مدارس سنتی، القای احساس اضطراب و استرس ناشی از تکالیف است که گاهی از مدرسه یک فضای ترسناک می‌سازد و بسیاری از دانش‌آموزان را با مشکلات روحی مواجه می‌کند. در بعضی دانش‌آموزان استرس ناشی از مدرسه عمیق‌تر می‌شود و به مقاومت در برابر رفتن به مدرسه می‌انجامد. اما با اجرای طرح مدارس کیف در مدرسه، دانش‌آموز بعد از انجام تکالیف، مدرسه را در مدرسه می‌گذارد، به خانه برمی‌گردد و می‌تواند با خیال راحت به بقیه کارهایش برسد و مهارت‌های هنری و ورزشی کسب کند.

یکی از اصلی‌ترین اهداف این برنامه، تفکیک زندگی شخصی دانش‌آموز از مدرسه است. امروزه برای دانش‌آموزان، زندگی و مدرسه در هم تنیده شده‌اند و خانه در واقع ادامه مدرسه است. این مسئله می‌تواند باعث دل‌زدگی و آسیب‌های روحی و روانی شود که در طولانی‌مدت باعث ایجاد بحران شوند. بنابراین این مدارس در کنار تحصیل باکیفیت، به زندگی شخصی دانش‌آموز هم توجه می‌کنند تا دوران کودکی و نوجوانی‌اش را با سلامت روان طی کند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

کاهش وزن کیف دانش آموزان و جلوگیری از آسیب‌های جسمانی ناشی از سنگینی آن

در دبستان‌های کیف در مدرسه، دانش‌آموزان در مدرسه فضایی در اختیار دارند و می‌توانند لوازم‌التحریر و کتاب‌هایشان را آنجا قرار دهند. بنابراین لازم نیست هر روز وسایل را با خودشان حمل کنند؛ همین باعث می‌شود جلوی آسیب‌های ناشی از حمل وسایل سنگین در دانش‌آموزان گرفته شود. دانش‌آموزانی که کیف و وسایل سنگین حمل می‌کنند به آسیب‌هایی مانند خم شدن عضلات پشت و درد کمر و شانه و مشکلات طولانی‌مدت مربوط به ستون فقرات دچار می‌شوند.

درگیری کمتر والدین و یکدست شدن آموزش

یکی از مشکلات و دغدغه‌های همیشگی والدین آموزش به بچه‌ها در منزل و تمرین کردن با آن‌ها برای انجام تکالیف است. روش‌های آموزشی مدام به روز می‌شوند و همراه کردن والدین با روش‌های جدید به انرژی و هزینه زیادی نیاز دارد. گاهی والدین به دلیل عدم آشنایی با روش‌های جدید، هم خودشان سردرگم می‌شوند و هم باعث سردرگمی و نگرانی دانش‌آموز و حتی گاهی آموزش اشتباه می‌شوند. به‌علاوه ممکن است هر کدام از والدین روش خاص خودشان را برای کودک توضیح دهند و او در کلاس با شنیدن روش‌های معلم و همکلاسی‌ها دچار سرخوردگی شود. در این طرح خانواده تا حدود زیادی از جریان آموزش کنار می‌رود. خانه و مدرسه از همدیگر فاصله می‌گیرند و در کار هم تداخل ایجاد نمی‌کنند؛ معلم در مدرسه تدریس می‌کند و دانش‌آموزان هم تکالیف‌شان را انجام می‌دهند. بنابراین والدین پرمشغله نگرانی کمتری بابت روند آموزشی فرزندشان دارند، تنش‌ها و چالش‌های بین والدین و دانش‌آموز برای انجام تکالیف کاهش پیدا می‌کند و این مسئله باعث بهبود ارتباط بین فرزند و پدر و مادر می‌شود.

نظم بیشتر در انجام تکالیف

اجرای تکالیف در ساعاتی مشخص، باعث منظم شدن دانش‌آموز و آشنایی او با اصول زندگی صحیح و با برنامه‌ریزی می‌شود؛ در مدارس سنتی، گاهی والدین ساعت‌ها با دانش‌آموز سروکله می‌زنند و انجام تکالیف حتی گاهی بیشتر از زمان لازم، به طول می‌انجامد؛ اما این طرح باعث می‌شود دانش‌آموز عادت کند سر ساعت معینی تکالیفش را انجام دهد و تمرکزش نیز بیشتر می‌شود.

اجرای الکترونیکی کتب درسی با هدف کاهش شمار کتاب کاغذی

این مدرسه زمینه‌ای است تا در راستای کاهش مصرف کاغذ و الکترونیکی شدن کتاب‌ها گام برداریم و دانش‌آموزان با جدیدترین متدهای آموزشی دنیا در مدارس هوشمند آشنا شوند.

علاوه بر موارد مذکور مدارس بدون کیف برای دانش‌آموزانی که به علت مشکلات خانوادگی از محیط آرام و نظارت اولیا خود در انجام تکالیف درسی محروم‌اند و در بسیاری از موارد از عهده انجام آن بر نمی‌آیند، محل مناسبی برای انجام تکالیف تحت راهنمایی معلم است (سبزواری و همکاران، ۱۳۹۴).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

از جمله معایب این طرح نیز می‌توان به دوری والدین از جریان تحصیل و ساعت طولانی مدرسه اشاره کرد. فاصله گرفتن والدین از امور درسی کودک از جمله معایب این روش است. در این طرح خانواده‌ها بر چگونگی انجام تکالیف فرزند خود نظارت ندارند (سبزواری و همکاران، ۱۳۹۴). با توجه به توصیفی بودن کارنامه‌ها و اعلام نکردن نمرات، والدین به طور دقیق از ضعف‌های درسی کودک مطلع نمی‌شوند و البته نیروی متخصص در مدرسه و ارتباط مؤثر والدین با مدرسه می‌تواند این ضعف را جبران نماید (مرادی و همکاران، ۱۳۹۹). مسائل نگران‌کننده دیگر برای برخی از والدین این است که دانش‌آموزان پیش‌دبستانی و دبستانی ساعات طولانی در مدرسه سپری کنند. ممکن است ساعات طولانی حضور در مدرسه برای دانش‌آموز سخت باشد؛ اما در عوض بچه‌ها بعد از برگشتن از مدرسه، تکلیف خاصی ندارند و می‌توانند با خیال راحت استراحت کنند و به سرگرمی‌های مورد علاقه‌شان بپردازند.

جدول (۱): نتایج بررسی مزایا و معایب مدارس بدون کیف

مزایا مدارس بدون کیف	معایب مدارس بدون کیف
یادگیری بهتر	دوری والدین از جریان تحصیل
کاهش استرس دانش آموز	ساعت طولانی مدارس
درگیری کمتر والدین و یکدست شدن آموزش	
عدم حمل کیف و وسایل سنگین	
نظم بیشتر در انجام تکالیف	
استقلال دانش آموز در مدارس بدون کیف	
تحقق کتاب‌های الکترونیکی	

نتیجه‌گیری

در سال‌های اخیر در کشور ما، مدارس غیردولتی، به منظور تبلیغ فعالیت‌های آموزشی خود، مدارسی با نام‌های مدارس بدون کیف، هوشمند و الکترونیکی را در راستای ارتقای کیفی آموزش، حفظ سلامت اجتماعی و جلوگیری از حمل کیف تأسیس کرده‌اند. مدارس بدون کیف مقوله‌ای است که همواره مورد توجه نظام‌های آموزشی پیشرفته قرار دارد چرا که تنها آموزش سطحی منابع درسی به دانش‌آموزان نمی‌تواند آنان را برای زندگی آینده آماده کند و از این رو برای پرورش نسلی کارآمد که بتواند آینده روشنی را برای کشور رقم زند باید به فکر راه‌های افزایش مهارت افراد در نظام آموزشی بود. طرح مدارس بدون کیف در راستای تقویت مهارت‌های دانش‌آموزان در حال اجرا است و جایگزین مشق شب شده است. این طرح به معنی تغییر روش ارائه تکلیف می‌باشد که در مدرسه، کلاس درس و محیط‌های بیرون از مدرسه جریان خواهد داشت. این طرح در راستای عمل به سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و برنامه درسی ملی اجرا می‌شود، در این طرح دانش‌آموزان تکالیف درسی خود را در کلاس و زیر نظر معلم انجام داده و در ساعت‌های یادگیری خارج از مدرسه به جای مشق شب، تکالیف مهارت محور را انجام خواهند داد. هدف از اجرای این طرح افزایش کیفیت آموزشی و تقویت مهارت‌های زندگی می‌باشد. یافته‌های پژوهش نشان داد

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

که تقویت مهارت‌های اجتماعی، ارتقای توان علمی دانش‌آموزان، استقلال دانش‌آموز در مدارس بدون کیف، کاهش نگرانی‌های مخرب ناشی از انجام تکالیف سنتی، کاهش وزن کیف دانش‌آموزان و جلوگیری از آسیب‌های جسمانی ناشی از سنگینی آن، درگیری کمتر والدین و یکدست شدن آموزش، نظم بیشتر در انجام تکالیف، اجرای الکترونیکی کتب درسی با هدف کاهش شمار کتاب کاغذی از جمله محاسن این طرح می‌باشد. فاصله گرفتن والدین از امور درسی کودک و ساعت طولانی مدرسه از جمله معایب این روش است.

بر اساس یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود الزاماتی چون فضای مناسب، کاهش حجم محتوای برنامه‌های درسی، آموزش معلمان و والدین، برنامه‌ریزی برای اجرای مناسب طرح تکالیف مهارت محور و طراحی تکالیف مبتنی بر علایق فراگیران، مورد توجه دست‌اندرکاران آموزشی قرار گیرد.

پیشنهادها

۱. برگزاری دوره‌های آموزشی روش تدریس فعال و پژوهش محور برای معلمان.
۲. تأکید بر کار گروهی و مشارکتی در فرآیند آموزش و پژوهش برای یادگیری جمعی و تقویت مهارت‌های اجتماعی، تعامل، مشارکت و همکاری.
۳. تعیین تکالیف مسئله محور، کم حجم و محدود اما عمیق به گونه‌ای که تعادل ذهنی دانش‌آموزان را به هم بزند و تفکر آنان را به چالش بکشد.
۴. تشویق دانش‌آموزان برای استفاده از ظرفیت پژوهش سراها و انجمن‌های علمی و همچنین نهادهای جامعه محلی.

منابع

۱. حکیم زاده، رضوان (۱۳۹۷). تکالیف مهارت محور، جایگزین مشق شب. قابل دسترسی در <https://www.magiran.com/article/3841086>.
۲. دفتر آموزش راهنمایی تحصیلی (۱۳۷۴). تکلیف شب در فرآیند یاددهی-یادگیری، تهران، انتشارات مدرسه.
۳. رحیمی، قریب رضا (۱۳۷۶). بررسی تأثیر شیوه برخورد معلم با تکالیف در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی، پایان نامه کارشناسی، مرکز آموزش عالی ضمن خدمت فرهنگیان قم.
۴. روان، احمد و بهداد نیا، سمانه (۱۳۹۶). بررسی مقایسه‌ای انگیزه پیشرفت تحصیلی در بین دانش‌آموزان ابتدایی مدارس بدون کیف و مدارس عادی شهر گراش در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵، اولین کنفرانس بین‌المللی علوم انسانی، مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
۵. سبزواری، مریم، لیاقتدار، محمدجواد. و عابدی، احمد (۱۳۹۴). مقایسه ابعاد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان ابتدایی مدارس غیردولتی بدون کیف و دولتی شهر اصفهان. رویکردهای نوین آموزشی، شماره ۱، ص ۱۲۰-۱۰۵.
۶. سیف، علی اکبر (۱۳۷۶). مقدمه‌ای بر نظریه‌های یادگیری، تهران: نشر دوران.
۷. محبی امین، آمینه (۱۳۹۹). روایت معلمان دوره ابتدایی درباره طرح حذف مشق شب و جایگزینی تکالیف مهارت‌محور: پژوهشی بارویکرد کیفی، رویکردهای نوین آموزشی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه اصفهان سال پانزدهم، شماره ۲، شماره پیاپی ۳۲، ص ۸۱-۹۶.
۸. محمدی، اکرم و خزران، رحمانی (۱۳۹۹). بررسی تأثیر تکلیف مهارت محور و خلاق بر میزان یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی، ص ۲۳۱-۲۲۰.
۹. مرادی، سعید، عربی، امیرمسعود و قلی زاده، محسن (۱۳۹۹). بررسی نقش مدارس بدون کیف در رشد فراشناختی و عملکرد دانش‌آموزان ابتدایی غیرانتفاعی علوی (نماینده‌گی مشهد ناحیه ۳).
10. Kuhlthau, C. C. (2010). Guided inquiry: School libraries in the 21st century. *School Libraries Worldwide*, 16(1), 17-28.
11. Kuhlthau, C. C., Maniotes, L. K. & Caspari, A. K. (2007). *Guided inquiry: Learning in the 21st century*. Westport, CT: Libraries Unlimited.
12. Stripling, B., & Hughes-Hassell, S. (2003). *Curriculum connections through the library*. Westport, CT: Libraries Unlimited, Inc.
13. Akinyemi, I. A., & Gbenu, J. B. (2022). Volume of Assignments and Pupils' Academic Performance in Private Primary Schools in Lagos State Education District V, Nigeria. *CMU Academy Journal of Management and Business Education*, 1(2), 23-31. <https://doi.org/10.53797/cjmbe.v1i2.4.2022>.
14. Tam, V. C., Chu, P., & Tsang, V. (2023). Engaging in self-directed leisure activities during a homework-free holiday: Impacts on primary school children in Hong Kong. *Journal of Global Education and Research*, 7(1), 64-80. <https://www.doi.org/10.5038/2577-509X.7.1.1193>.